

Schaal voor dissociatieve ervaringen (DES-II)

De Dissociative Experiences Scale (DES) is een zelfrapportage-instrument om symptomen van dissociatie op te sporen. De schaal wordt vaak in de klinische praktijk gebruikt voor screening op dissociatieve stoornissen, zoals de dissociatieve identiteitsstoornis. De test bestrijkt verschillende aspecten van dissociatie, waaronder derealisatie, dissociatieve amnesie en depersonalisatie-ervaringen.

Aantal vragen	28 vragen
Geschatte duur	7 minuten
Taal	Nederlands
Oorspronkelijke naam	Dissociative Experience Scale
Doelgroep	Volwassenen
Auteurs	Eve Bernstein Carlson, Frank W. Putnam (1993)
Categorie	PTSS, Dissociatieve stoornissen

Voorbeeld van de 28 vragen

Sommige mensen merken dat ze aan het autorijden zijn of in een bus of metro zitten en plotseling beseffen dat ze zich niet kunnen herinneren wat er tijdens de hele reis of een deel ervan is gebeurd.

0% van de tijd | 10% van de tijd | 20% van de tijd | 30% van de tijd | 40% van de tijd | 50% van de tijd | 60% van de tijd | 70% van de tijd | 80% van de tijd | 90% van de tijd | 100% van de tijd

Sommige mensen merken dat ze soms naar iemand luisteren en plotseling beseffen dat ze alles of een deel van wat er gezegd werd niet hebben gehoord.

0% van de tijd | 10% van de tijd | 20% van de tijd | 30% van de tijd | 40% van de tijd | 50% van de tijd | 60% van de tijd | 70% van de tijd | 80% van de tijd | 90% van de tijd | 100% van de tijd

Sommige mensen merken dat ze zich op een plek bevinden zonder enig idee te hebben hoe ze daar gekomen zijn.

0% van de tijd | 10% van de tijd | 20% van de tijd | 30% van de tijd | 40% van de tijd | 50% van de tijd
60% van de tijd | 70% van de tijd | 80% van de tijd | 90% van de tijd | 100% van de tijd

Sommige mensen merken dat ze, als ze televisie of een film kijken, zo opgaan in het verhaal dat ze zich niet bewust zijn van andere dingen die om hen heen gebeuren.

0% van de tijd | 10% van de tijd | 20% van de tijd | 30% van de tijd | 40% van de tijd | 50% van de tijd
60% van de tijd | 70% van de tijd | 80% van de tijd | 90% van de tijd | 100% van de tijd

Sommige mensen merken dat ze zich bepaalde belangrijke gebeurtenissen in hun leven niet kunnen herinneren.

0% van de tijd | 10% van de tijd | 20% van de tijd | 30% van de tijd | 40% van de tijd | 50% van de tijd
60% van de tijd | 70% van de tijd | 80% van de tijd | 90% van de tijd | 100% van de tijd

Scoring en interpretatie

De totaalscore is het gemiddelde van de 28 items (elk beoordeeld van 0 tot 100%) en ligt dus tussen 0 en 100. Een score onder 10 wijst op weinig dissociatie, tussen 10 en 19 op lichte dissociatie en tussen 20 en 29 op matige dissociatie. Vanaf 30 geldt de dissociatie als hoog en is een uitgebreid diagnostisch onderzoek geïndiceerd (afkapwaarde aanbevolen door Carlson en Putnam, 1993; sensitiviteit 76%, specificiteit 76—85%).

Ter vergelijking: het gemiddelde is 5,4 in de algemene bevolking, 7,0 bij angststoornissen, 19,2 bij de borderline-persoonlijkheidsstoornis, 31 bij de posttraumatische-stressstoornis en 48 bij de dissociatieve identiteitsstoornis.

De DES-T (dissociatief taxon) is een subschaalscore van 8 items (3, 5, 7, 8, 12, 13, 22, 27) die specifiek pathologische dissociatie meet. Een DES-T-score van 20 of hoger wijst erop dat de persoon tot het pathologische dissociatieve taxon behoort (Waller, Putnam en Carlson, 1996).

Daarnaast worden drie subschalen gerapporteerd: dissociatieve amnesie (items 3, 4, 5, 8, 25, 26), depersonalisatie/derealisatie (items 7, 11, 12, 13, 27, 28) en absorptie (items 2, 14, 15, 17, 18, 20). Voor deze subschalen bestaat geen gevalideerde klinische afkapwaarde; ze worden geïnterpreteerd als een relatief profiel.